

Effects of Using the Gpas 5-Step Learning Approach on the Critical Reading Ability Regarding Literature of Second-Year Secondary School Students

Samatchaya Wattasen^{*1} and Petch Wijitnawin²

Master of Education Program in Teaching Thai, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: 6612610015@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-7549-5561>

E-mail: petch_w@rumail.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-6161-9755>

Received 25/04/2025

Revised 01/05/2025

Accepted 05/06/2025

Abstract

Background and Aims: Critical literary reading is a vital skill that fosters reading comprehension and analytical thinking, particularly at the lower secondary level, where students begin to develop higher-order thinking skills. However, the academic achievement of second-year secondary school students at a secondary school under the Office of Secondary Educational Service Area Bangkok 2 is below the standard. This is due to students' lack of deep analytical and interpretative skills in literature, resulting in reading being limited to mere memorization of content. They are unable to make meaningful connections between the text and social contexts or moral and ethical issues. Therefore, the researcher is interested in studying the effects of using the GPAS 5 Steps learning approach on students' critical literary reading ability. The objective of the study is to compare the critical literary reading ability of Grade 8 students before and after instruction using the GPAS 5 Steps approach.

Methodology: This study employed a quasi-experimental research design. The target population consisted of 30 second-year secondary school students in Class 2/2 at a secondary school under the Office of Secondary Educational Service Area Bangkok 2 during the second semester of the 2024 academic year. The sample was selected through purposive sampling. The research instruments included six GPAS 5 Steps lesson plans and a critical literary reading ability test. Data were analyzed using median, standard deviation, and the Wilcoxon signed-rank test.

Results: The findings revealed that the students who received instruction through the GPAS 5 Steps approach demonstrated significantly higher critical literary reading ability than before the experiment. The difference was statistically significant at the .05 level (Sig. = .00), supporting the research hypothesis.

Conclusion: The GPAS 5 Steps learning approach effectively enhanced students' critical literary reading ability. Post-instruction test scores increased significantly, indicating that the process promotes systematic analytical, interpretative, and evaluative skills in literary reading. This reflects the effectiveness of the GPAS 5 Steps in developing analytical thinking and critical reading at the lower secondary level.

Keywords: GPAS 5 Steps; Literary Reading; Critical Reading

ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมัชญา วัฒนเสน^{*1} และเพชร วิจิตรนาวัน²

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²ภาควิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การอ่านวรรณคดีด้วยวิจารณญาณถือเป็นทักษะสำคัญที่ส่งเสริมการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้เรียนเริ่มพัฒนาทักษะการคิดในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่ามาตรฐาน เนื่องจาก นักเรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์และตีความวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้การอ่าน ถูกจำกัดอยู่เพียงการจดจำเนื้อ เรื่อง ไม่สามารถเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมหรือประเด็นทางคุณธรรม และจริยธรรมได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้น ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กลุ่มเป้าหมาย (target population) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ม.2/2 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้การเลือกแบบ เຈຈຈ (Purposive Sampling) เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps จำนวน 6 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ Wilcoxon signed rank test

ผลการวิจัย: ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มีความสามารถ ในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = .00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

สรุปผล: วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้คะแนนหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กระบวนการเรียนรู้นี้ ส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าวรรณคดีอย่างเป็นระบบ สะท้อนถึงประสิทธิภาพ ของ GPAS 5 Steps ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และการอ่านเชิงวิจารณ์ระดับมัธยมต้น

คำสำคัญ: GPAS 5 Steps; การอ่านวรรณคดี; การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทนำ

วรรณคดีมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยมีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมต้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการใช้ภาษา วรรณคดีไม่เพียงแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางภาษา แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ นักเรียนเข้าใจค่านิยม ทางศีลธรรม และสังคมอย่างลึกซึ้ง ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และการตีความ ซึ่งมีความสำคัญ ต่อ

การศึกษาต่อในอนาคต อาจารย์ธีรณัฐ แก้วเจริญ นักวิชาการด้านวรรณคดี ได้กล่าวไว้ว่า วรรณคดีเป็นกระจกเงาสท้อนสังคม และจิตใจของมนุษย์ในยุคสมัยนั้น ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวรรณคดีสามารถสะท้อนภาพของสังคม ในอดีต บ่งบอกถึงวิถีคิด และค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน การเรียนรู้วรรณคดีจึงช่วยให้นักเรียนเข้าใจ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของชาติ รวมถึงการตีความ และการวิเคราะห์เนื้อหาที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ยังได้กล่าวไว้ว่า การอ่านวรรณคดีช่วยให้เกิดโลกทัศน์ ที่กว้างขวาง และปลูกฝังจริยธรรมทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับการสอนวรรณคดีในระดับมัธยมศึกษาที่มุ่งหวังให้นักเรียนไม่เพียงแต่เรียนรู้ ภาษาไทย แต่ยังพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเข้าใจคุณค่าทางจริยธรรมผ่านการเรียนรู้จากตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในวรรณคดี การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นทักษะที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ ภาษาไทย เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง ส่งเสริมการวิเคราะห์ และตีความวรรณคดีเพื่อพัฒนา ความคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) อธิบายไว้ว่า การเรียน วรรณคดีไทยมิใช่เพียงการจดจำเนื้อเรื่อง แต่ควรมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจเชิงลึกในคุณค่าทางวรรณศิลป์ และสามารถเชื่อมโยงกับบริบทปัจจุบันได้ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2544) การอ่านวรรณคดีอย่างมี คุณภาพมิใช่เพียงเพื่อความเพลิดเพลิน แต่ยังเป็นการฝึกฝนความสามารถในการเข้าใจภาษา เข้าใจเจตนาผู้เขียน ตลอดจนตีความคุณค่าทางวรรณศิลป์ และคุณค่าทางเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง ญัฐวรรณ พลเจริญ และ ศุภฤกษ์ ทา นาค (2562) ได้ชี้ให้เห็นว่า การอ่านวรรณคดีไทยเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการตีความอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนและมีความหมายหลายมิติ การอ่านวรรณคดีไทยจึงไม่ เพียงแค่การจับใจความสำคัญ แต่จะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ และตีความหมายในบริบทต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณอีกด้วย ดังนั้น การส่งเสริมการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณในระดับนี้จึงถือเป็นพื้นฐานที่ สำคัญสำหรับการเติบโตทั้งในด้านการศึกษาและทางสังคม นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือ ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิด เชิงวิพากษ์ การตีความเนื้อหาที่ซับซ้อน การพัฒนาความเข้าใจในค่านิยมทางศีลธรรมและสังคมวรรณคดีจึงมี บทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

แม้ว่าวรรณคดีจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ภาษาไทยและการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน แต่จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2567 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ สาระ แกนกลางในด้านการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ที่โรงเรียน กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 และจากการพิจารณาการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่าน ในรายวิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และตีความเนื้อหาวรรณคดีอย่างลึกซึ้งส่งผลให้การอ่านวรรณคดีของ นักเรียนจำกัดอยู่เพียงระดับการรับรู้เนื้อเรื่อง หรือการจดจำถ้อยคำ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาใน การเชื่อมโยง เนื้อหาของวรรณคดีกับชีวิตจริงและสังคม เนื่องจากความซับซ้อนของเนื้อหาที่อยู่ในบริบททางสังคม และ วัฒนธรรมที่แตกต่างจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนยังขาดทักษะในการประเมินคุณค่า และการ วิพากษ์เนื้อหาของวรรณคดีอย่างเป็นระบบ ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจ และการพัฒนาความคิด เชิงวิพากษ์ใน ระยะยาว การใช้วิธีการสอนที่เน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจในลักษณะที่ไม่ส่งเสริมการพัฒนา และฝึกฝนทักษะการ คิดวิเคราะห์ อาจทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีในระดับผิวเผินมากกว่าความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจำกัดการ พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการจัด การเรียนการสอนของครูใน

โรงเรียน พบว่า ครูยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งอาจเกิดจากเทคนิคการสอนที่ไม่สอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียน

จากปัญหาดังกล่าว วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps จึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะ การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ โดยเน้นการรวบรวมข้อมูล (Gathering) และการจัดระเบียบข้อมูล (Processing) ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีได้ดีขึ้นและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีระบบ หลังจากนั้น จะประยุกต์ใช้ข้อมูล (Apply 1) ในการวิเคราะห์และตีความเนื้อหา และนำเสนอผลงาน (Apply 2) ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถสื่อสารความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีการประเมินผลการเรียนรู้ (Self-Regulating) ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันพัฒนาวิชาการ (2563) การนำวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มาใช้ในการสอนจะช่วยเสริมสร้างทักษะในการคิดวิเคราะห์และการตีความวรรณคดีของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริงได้อย่างมีความหมาย ตอบโจทย์ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาในการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ในการสอนจะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการตีความวรรณคดีได้อย่างลึกซึ้ง และช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริงได้อย่างมีความหมาย ตอบโจทย์ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำได้อย่างชัดเจน วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ได้รับการยอมรับในด้านการศึกษา โดยเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการอ่านเชิงวิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการคิดอย่างมีระบบ ตามที่ Marzano (1998) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูล คิดเชิงวิพากษ์ และตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ Paul & Elder (2001) ยังเน้นย้ำว่าทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านเชิงวิจารณ์เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถพัฒนาได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน และสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งแนวทาง GPAS 5 Steps ก็สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวอย่างชัดเจน ผลการวิจัยของ ธรรมบุญ แสงสว่าง และคณะ (2567) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS กับวิธีการสอนแบบปกติ พบว่า การใช้วิธีการเรียนรู้แบบ GPAS ในการสอนเรื่องประโยคให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ ผลการวิจัย คณินันต์ย์ ดีพันธ์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาผลของการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทาง GPAS เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดและการอ่านเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา รวมถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะคุณค่า แนวคิด และเจตนาารมณ์ของผู้เขียน รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงความรู้จากวรรณคดีไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่

จะศึกษาผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างมีระบบและมีวิจารณญาณ ด้วยความหวังว่าวิธีการนี้ จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีของนักเรียนให้ลึกซึ้งและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้รับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps

วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนามาจากแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) การใช้วิธี GPAS 5 Steps ในการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง และช่วยให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ นักเรียนที่ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps จะมีความสามารถในการเลือกข้อมูล ที่เหมาะสม การตัดสินใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการสื่อสาร และการประเมินผล ของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจาร์ณญาณ และการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มีประสิทธิภาพ หัวใจสำคัญของ GPAS 5 Steps คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงวิจาร์ณญาณและการลงมือปฏิบัติในโลกจริง (Active Learning) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะ การคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจ และการประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือ สร้างผลงานที่มีคุณค่า ในชีวิตประจำวัน Hattie & Timperley (2007)

GPAS 5 Steps เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นที่ 1 Gathering (การรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล)

ขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ หรือการสังเกตการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังศึกษา การรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพและเหมาะสมเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญในการ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (Wiliam,2011) การคัดเลือกข้อมูลที่ดีจะช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ กับความรู้เดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 Processing (การจัดระบบข้อมูลและการตัดสินใจนำไปใช้)

การประมวลผลข้อมูล หมายถึง การจัดระบบและการตีความข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อให้เข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือสร้างความรู้ใหม่ได้ (Bransford et al.,2000) ขั้นตอนนี้เน้นการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์ที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความลึกซึ้งและเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 3 Apply 1 (การลงมือปฏิบัติ)

เมื่อข้อมูลได้รับการประมวลผลแล้ว นักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยการใช้ข้อมูลที่ได้รับมาในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การทดลอง การทำโครงงาน หรือการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Bonwell & Eison, 1991) การลงมือปฏิบัติในขั้นตอนนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดและการใช้งานจริงของความรู้

ขั้นที่ 4 Apply 2 (การนำเสนอผลงาน)

หลังจากที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ขั้นตอนนี้จะช่วยให้พวกเขาฝึกฝนทักษะในการนำเสนอผลงานและสื่อสารผลลัพธ์การเรียนรู้ต่อผู้อื่น เช่น การทำการนำเสนอ หรือการสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลาย การนำเสนอผลงานที่ดีจะช่วยให้แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหาหรือทฤษฎี รวมถึงการฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Liu & Shen, 2015)

การลงมือปฏิบัติ (Apply 1) และการนำเสนอผลงาน (Apply 2) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการใช้ความรู้ที่ได้รับมาในการแก้ปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ นักเรียนจะได้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาทักษะการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน (Liu & Shen, 2015) การนำเสนอผลงานที่มีคุณภาพไม่เพียงแต่แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหา แต่ยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาทักษะการคิดที่ลึกซึ้งขึ้น

ขั้นที่ 5 Self-Regulating (การประเมินผลและการสร้างคุณค่าสู่สังคม)

การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนจะได้ทำการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อตรวจสอบว่าได้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ในอนาคต (Zimmerman, 2002) การประเมินผลตนเองนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น แต่ยังช่วยสร้างคุณค่าในการใช้ความรู้ในสังคมโดยการคิดวิจารณ์ญาณในสถานการณ์ต่าง ๆ

วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps เป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนอย่างเต็มที่ โดยพัฒนาจากแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง รู้จักเลือกใช้ข้อมูลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถตัดสินใจ และประเมินผลได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 เมื่อพิจารณาในบริบทของการเรียนรู้วรรณคดี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และสามารถสื่อสารความเข้าใจของตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ

2. ความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาในระดับลึก วิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณศิลป์ ประเมินคุณค่า ตีความความหมายเชิงสัญลักษณ์ และเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือบริบททางสังคมได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานรองรับ วีระ เทพกรณ์ (2557) แนวคิดนี้สอดคล้องกับมุมมองของ Paul & Elder (2014) ที่มองว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading) เป็นทักษะที่บูรณาการกับการคิดเชิงวิพากษ์อย่างแยกไม่ออก โดยอาศัยความสามารถในการตั้งคำถาม วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน ประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหา และตีความเนื้อหาในหลายมิติอย่างมีเหตุผล โดยปราศจากอคติจากความคิดเห็นส่วนตัวเพียงอย่างเดียว ในทำนองเดียวกัน Smith (2011) ชี้ให้เห็นว่า การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้นต้องอาศัยรากฐานความเข้าใจที่มั่นคงในเนื้อหาและโครงสร้างของวรรณกรรม ซึ่งรวมถึงการพิจารณาโครงเรื่อง การวิเคราะห์พัฒนาการของตัวละคร การทำความเข้าใจฉากและบรรยากาศ และการ

ตระหนักถึงการใช้ภาษาวรรณศิลป์ที่ผู้เขียนเลือกสรร นอกจากนี้ การพิจารณาบริบททางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่แวดล้อมการสร้างสรรคงานเขียนนั้น ๆ ยังเป็นส่วนสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถตีความเจตนาและความหมายที่ซ่อนเร้นได้อย่างรอบด้าน สำหรับบริบทในประเทศไทย รศ. ดร. สุวรรณ สถาอานันท์ (2548) กล่าวว่า การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทางปัญญา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น โดยเฉพาะในด้านคุณค่าทางจริยธรรม สังคม และศิลปะ ซึ่งต้องอาศัยทั้งเหตุผลและอารมณ์ในการตีความ นอกจากนี้ นพวรรณ พัฒนวรรณ (2561) เสนอว่าการฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณควรเริ่มจากการตั้งคำถาม ปลายเปิด ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills) ของผู้เรียน ดวงมน จิตรจันทน์ (2565) ได้เน้นย้ำว่า การวิจารณ์วรรณคดีที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ต้องสามารถอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานวรรณกรรมได้อย่างสมเหตุสมผล ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา โครงสร้าง กลวิธีการ การเขียน รวมถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ อภิชาติ พิริยะพันธ์ (2561) ได้เสริมว่า การพัฒนา ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในวรรณกรรมจะช่วยส่งเสริมการคิดที่ลึกซึ้งและรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและมีหลายแง่มุมในการตีความ นักเรียนที่สามารถอ่าน และวิเคราะห์วรรณกรรม ในเชิงวิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล จะพัฒนาทักษะการคิดคุณภาพสูง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการตัดสินใจ อย่างรอบคอบในสถานการณ์จริง

การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจ ตีความ และวิเคราะห์งานวรรณกรรมได้อย่างลึกซึ้ง ไม่เพียงแต่ทำให้เข้าใจเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังพัฒนาทักษะการคิด อย่างมี เหตุผล และวิจารณ์ ทำให้นักเรียนสามารถมองเห็นหลายมุมมอง แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ รวมทั้งเข้าใจ บริบททางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และค่านิยมต่าง ๆ การอ่านด้วยวิจารณญาณยังส่งเสริม การคิด ที่ ซับซ้อน เช่น การตีความ การตั้งคำถาม และการประเมินค่า ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน วรรณคดีถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สะท้อน วิถี ชีวิต และมุมมองของผู้คนได้อย่างชัดเจน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้เราสามารถแยกแยะความหมาย เชิง ลึก ตีความสัญลักษณ์ เข้าใจอารมณ์แนวคิดของผู้แต่งรวมถึงบริบททางสังคม และวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน อันเป็น คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. กรอบการประเมินความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ

สำหรับการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Bloom (1956 as cited in Salkind & Frey, 2020) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์สามารถจัดลำดับเป็น ชั้น ๆ ตามระดับความคิด ซึ่งในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือกระบวนการทางความคิด บลูมได้จำแนกระดับ ความคิดของผู้เรียนออกเป็น 6 ชั้น เรียงจากง่ายไปหายาก เพื่อใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนและการ ประเมินผล มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้มุ่งเน้น 3 ทักษะสำคัญ ได้แก่

1) การวิเคราะห์ (Analyzing) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมี วิจารณญาณเป็นการแยกแยะและทำความเข้าใจองค์ประกอบของงานวรรณคดี เช่น โครงสร้าง ภาษา และ สัญลักษณ์ โดยอ้างอิงแนวคิดของ Northrop Frye และ Vladimir Todorov ที่เน้นการวิเคราะห์โครงสร้าง รวมถึง ศ.ดร.ประหยัด สุวรรณโชติ ที่เน้นการตีความสัญลักษณ์ในบริบททางศาสนาและปรัชญา ช่วยให้นักเรียนเข้าถึง ความหมายเชิงลึกของวรรณคดี

2) การสังเคราะห์ (Synthesizing) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการอ่านวรรณคดี ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจใหม่โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ในงานวรรณคดี เพื่อให้เกิดมุมมองและการตีความที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การเชื่อมโยงข้อมูลจากการวิเคราะห์เพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ Roland Barthes และ Stanley Fish ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการตีความจากหลากหลายมุมมอง ขณะที่ รศ.ดร.สมบัติ มุ่งเจริญ เน้นการเชื่อมโยงบริบททางสังคมและการเมืองกับวรรณคดี ซึ่งช่วยเสริมให้การตีความมีมิติที่หลากหลายและลึกซึ้ง

3) การประเมินค่า (Evaluating) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพิจารณาความเหมาะสม และความถูกต้องของการตีความงานวรรณคดีที่ได้รับจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นกระบวนการพิจารณาความเหมาะสม และคุณค่าของการตีความ โดยอิงแนวคิดของ Benjamin Bloom ที่เน้นการประเมินเชิงคุณภาพ Hans-Georg Gadamer และ Wolfgang Iser ต่างชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับข้อความที่ส่งผลต่อการตีความในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Bloom (1956 as cited in Salkind & Frey, 2020) ซึ่งทั้ง 3 ทักษะสำคัญที่กล่าวมานี้ช่วยส่งเสริมการคิดระดับสูงและความเข้าใจเชิงลึกในงานวรรณคดีอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นแนวทางในสร้างแบบทดสอบการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบของแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ

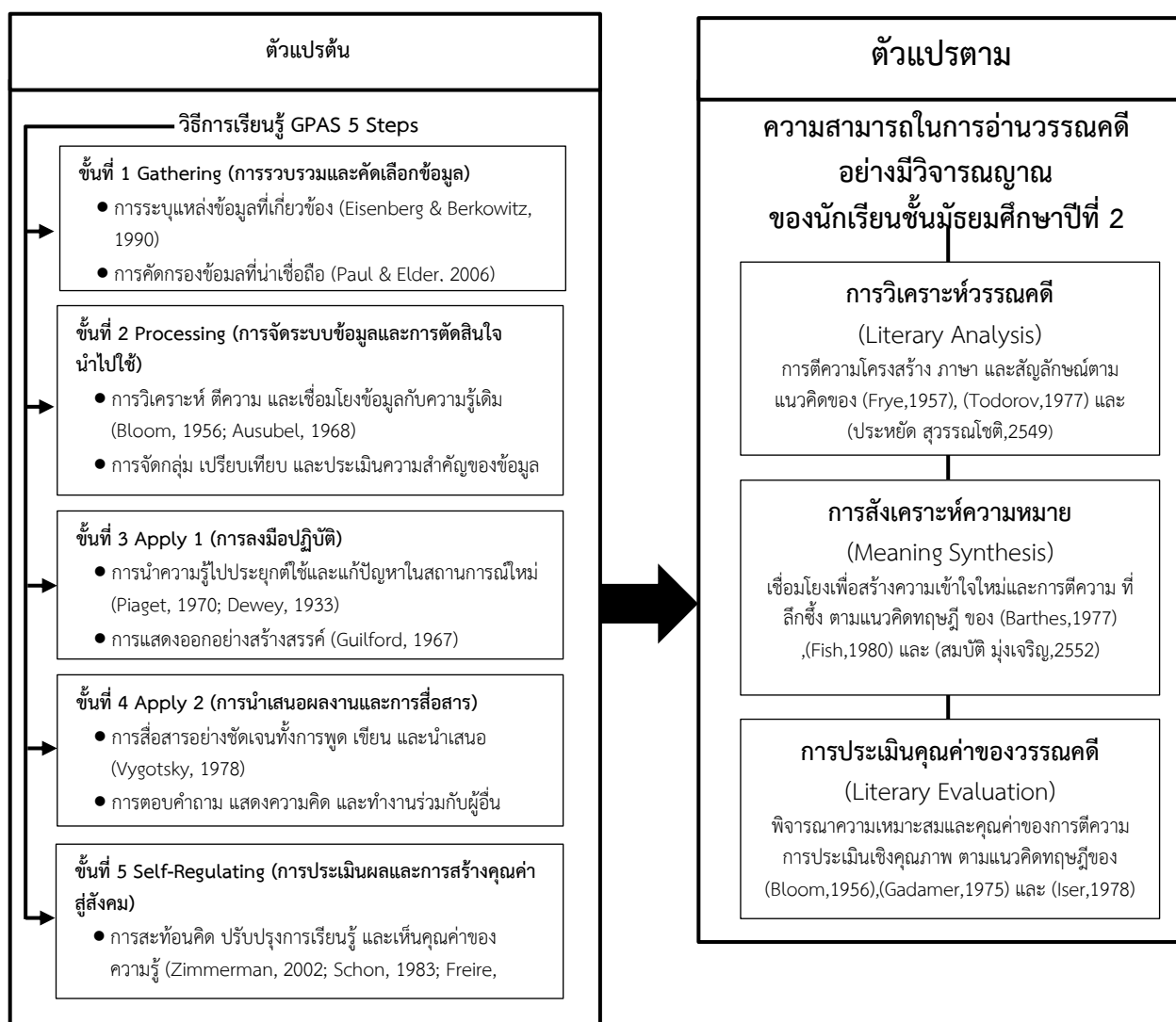
จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการประเมินผลตนเองนั้น สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะที่ซับซ้อนและต้องอาศัยการคิดในระดับสูง ความสอดคล้องของเป้าหมายวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ และสนับสนุนการสร้างความรู้ มีการส่งเสริม Active Learning GPAS 5 Steps เน้นการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีขั้นตอน Apply 1 และ Apply 2 ที่ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ และการสื่อสาร ส่วนการอ่านวรรณคดีต้องการความกระตือรือร้นในการตั้งคำถาม เชื่อมโยงเนื้อหา และการพัฒนา Higher-Order Thinking Skills ทั้งสองแนวทางให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps สนับสนุนการคิดวิเคราะห์ในทุกขั้นตอน ขณะที่การอ่านวรรณคดีเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าอย่างลึกซึ้ง

แม้ว่าจะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณมีงานวิจัยอยู่บ้าง แต่ยังคงมีช่องว่างที่ควรได้รับการสำรวจเพิ่มเติมในการบูรณาการด้วยวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งในงานวิจัยควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ว่าส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในวรรณคดีได้อย่างไร รวมถึงผลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านระดับชั้น ลักษณะวรรณคดี และวิธีประเมินผล ล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพของแนวทางนี้ จึงควรมีการศึกษาเชิงลึก พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการวัดผลและพัฒนาการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถรับมือกับข้อมูลที่หลากหลาย และซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเต็มไปด้วยข้อมูลที่ ต้องใช้

การวิเคราะห์และการตัดสินใจอย่างรอบคอบ การศึกษาเชื่อมโยงกับวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง และการวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีนี้สามารถขยายองค์ความรู้ของครูผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการตีความวรรณคดี นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถ ในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่างานวรรณคดี ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps อย่างเป็นระบบ ดังสรุป ในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายใน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ซึ่งออกแบบการวิจัยแบบ one group pre-test and post test intervention (Cohen et al, 2018) มีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักเรียนภายในห้องเรียนซึ่งถูกกำหนดรายชื่อ จำนวนนักเรียน และตารางสอน ทำให้มีข้อจำกัดในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมีลักษณะเป็นแบบ field experiment (Robson & McCartan, 2016) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย (target population) ในงานวิจัยครั้งนี้ Salkind (2017) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ม.2/2 จำนวน 30 คน ที่ศึกษาในภาคการศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกนักเรียนกลุ่มดังกล่าว แบบเจาะจง (purposive sampling) (Creswell & Guetterman, 2019)

2. ตัวแปรในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้แผนการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps จำนวน 6 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 6 คาบ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps จำนวน 6 แผน โดยแต่ละแผนมีระยะเวลาคาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 6 คาบในช่วงเวลา 3 สัปดาห์ สำหรับการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีวรรณคดีที่ใช้จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) กลอนดอกสร้อยฟ้างินป่าช้า 2) รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนาท และ 3) โคลงสุภาจิตพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า แต่ละแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนตามวิธีการ GPAS 5 Steps หลังจากนั้นนำแผน การจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองจะถูกเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและพิจารณาความเหมาะสมด้านเนื้อหา กิจกรรม และเวลาของแต่ละแผน ผู้วิจัยจะนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปปรับปรุงและแก้ไข ก่อนที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยจะมีการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 สุดท้ายจะมีการจัดพิมพ์แผน การจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลองต่อไป

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี และหลักการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ รวมถึงศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง กลอนดอกสร้อยฟ้างินป่าช้า จำนวน 10 ข้อ เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนาท

จำนวน 10 ข้อ และเรื่อง โคลงสุภาชิตพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าจำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ โดยมีระดับความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.23-0.59 ค่าเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับคำนวณโดยใช้สูตร KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.86 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นฉบับเดียวกัน

5. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภายในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในครั้งก่อนเริ่มดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (try out) และการเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) ตลอดจนนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ยินดี เข้าร่วมการวิจัยและได้รับการชี้แจงถึงสิทธิในการถอนตัวจากการเข้าร่วมงานวิจัยตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย ยืนยันว่าจะไม่มีผลกระทบใดต่อคะแนนและเกรดในวิชาภาษาที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยเก็บทุกข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเป็นความลับและใช้นามสมมุติแทนชื่อและนามสกุลของนักเรียนทุกคน (Creswell & Guetterman, 2019; Thomas, 2017)

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ให้นักเรียนทราบถึงขั้นตอนการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการวัด และประเมินผลอย่างชัดเจน

5.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย จำนวน 30 ข้อ

5.4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps กับนักเรียนกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ แบ่งการเรียนการสอนออกเป็นสัปดาห์ละ 2 คาบ

5.5 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบ ก่อนเรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นโดยการพิจารณาคะแนนความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ภายใต้พื้นที่ใต้โค้ง (frequency distribution) (Salkind, 2017) จากการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ผลคะแนนดังกล่าวได้ไม่แจกแจงแบบปกติ (non-normal distribution) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติทดสอบแบบ Non-parametric test ผู้วิจัยได้คำนวณค่ามัธยฐาน (median) ซึ่งแสดงตำแหน่งกลางของข้อมูลที่ไม่ได้รับผลกระทบจากค่าผิดปกติ (outliers) และคำนวณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อแสดงความกระจายของข้อมูลรอบค่ามัธยฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัธยฐานจากคะแนนความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อน และหลังการทดลองด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สูตรคำนวณ Wilcoxon test (Cohen et al., 2018)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดี อย่างมี วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มีค่าความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ ผลการศึกษานี้ยังแสดงให้เห็น ว่า การใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวรรณคดีได้ลึกซึ้งมากขึ้น ไม่เพียงแต่อ่านเนื้อเรื่อง เท่านั้น แต่ยังสามารถวิเคราะห์ แยกแยะเหตุผล และตีความสาระสำคัญของเรื่องราวได้อย่างมีวิจารณ์มาก ขึ้น นักเรียนสามารถตั้งคำถาม ตั้งข้อสังเกต และสรุปความคิดเห็นของตนเองได้ดีกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน ซึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมี วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมี วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps

ผลการทดลอง	จำนวน นักเรียน	ส่วนเบี่ยงเบน			
		Median	มาตรฐาน S.D.	z	p
คะแนนก่อนการทดลอง	30	12.00	2.79	-4.802	<.001*
คะแนนหลังการทดลอง	30	15.50	6.43		

หมายเหตุ: * $P < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการอ่าน วรรณคดีอย่างมีวิจารณ์โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

อภิปรายผล

ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยตามตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน มีคะแนนความสามารถ ในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี GPAS 5 Steps สูงกว่า ก่อนการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .001$) โดยคะแนนมัธยฐาน (Median) ก่อนการ ทดลองอยู่ที่ 12.00 ในขณะที่หลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 15.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps มี ประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ก่อนการทดลองมีค่า S.D. เท่ากับ 2.79 และหลัง การทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 6.43 สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีความหลากหลายในระดับคะแนนมากขึ้นหลังจากได้รับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี GPAS 5 Steps ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของวิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ที่ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนเอง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนา ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการคิดวิเคราะห์และการวิจารณ์ ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ วรรณคดีที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถตีความและแสดงความคิดเห็นเชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาได้ดีขึ้น

ผลการศึกษาที่ยังสอดคล้องกับงานของ ธรรมบุญ แสงสว่าง และคณะ (2567) ที่พบว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในขั้นตอน Applying และ Self-regulating ซึ่งนักเรียนมีโอกาสฝึกคิด วิเคราะห์ และอภิปรายอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ จิราภรณ์ ใบบุญ (2563) ที่ศึกษาการใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps มีคะแนน การคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในด้านการเชื่อมโยงเหตุผล การวิเคราะห์เนื้อหา และการแสดงความคิดเห็นต่อสาระสำคัญในบทเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ เพชร วิจิตรนาวัน และคณะ (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณและทัศนคติที่มีต่อการเรียนรู้วรรณคดีของนักศึกษา ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี CBL ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างชัดเจน ผู้เรียนสามารถตีความวิเคราะห์ และแสดงเหตุผลอย่างเป็นระบบ รวมถึงสามารถเข้าถึงเจตนาของผู้แต่งและสาระสำคัญของวรรณคดีได้ลึกซึ้งมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ คำขมุข (2562) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้แบบมีขั้นตอนและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการ GPAS 5 Steps มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเพิ่มขึ้นของคะแนนมัชฐานและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานชี้ให้เห็นว่าวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและหลากหลาย ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสะท้อนผล ไปจนถึงการสรุปองค์ความรู้ ซึ่งล้วนแต่ส่งเสริมการคิดเชิงลึกและการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล กล่าวคือ การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยแต่ละขั้นตอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินข้อมูลหรือเนื้อหาวรรณคดีอย่างรอบด้าน ทั้งจากบริบทของเรื่อง เนื้อหา สำนวนภาษา และคุณค่า ทางวรรณศิลป์ ทำให้นักเรียนสามารถตีความและแสดงความคิดเห็นต่อวรรณคดีได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น ผ่านกระบวนการเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลักต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 Gathering (การรวบรวมและคัดเลือกข้อมูล) ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนจะทำการค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี เช่น ผู้แต่ง บริบททางประวัติศาสตร์ แนวคิดหลักในเรื่อง และรูปแบบทางวรรณศิลป์ โดยอ้างอิงจากตำรา หนังสือวิจารณ์ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ งานวิจัยของ พิษญา ภูมิโคกรักษ์ (2561) แสดงให้เห็นว่าการให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นช่วยเพิ่มความเข้าใจในวรรณคดีโดยรวม และกระตุ้นการคิดเชิงวิพากษ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 Processing (การจัดระบบข้อมูลและการตัดสินใจนำไปใช้) ผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีโดยการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นสำคัญ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และคุณค่าทางวรรณกรรม พร้อมทั้งตีความและตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ต่อวรรณคดี งานวิจัยของ นวพร พงษ์เกษ (2563) ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียน ที่จัดระบบข้อมูลและมีการอภิปรายเชิงลึกมีความสามารถในการตีความวรรณกรรมและสื่อสารความคิด อย่างมีเหตุผลมากขึ้น

ขั้นที่ 3 Apply 1 (การลงมือปฏิบัติ) ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนจะลงมือวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี เช่น การเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรม การจัดทำแผนผังความคิด หรือการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งเป็นการนำความรู้ไปใช้จริง งานวิจัยของ ชุตินา ศิริกุล (2562) ระบุว่า การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยการวิจารณ์วรรณกรรมช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านวรรณคดี

ขั้นที่ 4 Apply 2 (การนำเสนอผลงาน) หลังจากการวิเคราะห์และวิจารณ์ ผู้เรียนจะนำเสนอผลงานของตนเองผ่านรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปรายในชั้นเรียน สื่อมัลติมีเดีย หรือกิจกรรมนิทรรศการ งานวิจัย ของ อัจฉรา โพธิ์ศรี (2560) พบว่า การนำเสนอผลงานช่วยพัฒนาความกล้าแสดงออกและทักษะการสื่อสาร พร้อมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

ขั้นที่ 5 Self-Regulating (การประเมินผลและการสร้างคุณค่าสู่สังคม) ขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมิน การเรียนรู้ของตนเอง ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำคุณค่าจากวรรณคดีไปใช้ในชีวิตจริง ผู้เรียนสามารถเขียนบันทึกสะท้อนความคิดหรือจัดวางอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ งานวิจัยของ พรณี จิตตะวิริยะ(2561) ยืนยันว่าการประเมินตนเองช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทเรียนชีวิตจากวรรณกรรม และพัฒนาจิตสำนึก ต่อสังคม

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps ตามลำดับขั้นตอน จึงทำให้นักเรียน มีขั้นตอนการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นระบบมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการคิดวิเคราะห์ การตีความเชิงลึก และการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ต่อเนื้อหาวรรณกรรม รวมถึงการถ่ายทอดความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลผ่านการนำเสนอผลงานต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มีส่วนช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหา ตั้งคำถาม สังเคราะห์ความรู้ และเชื่อมโยงคุณค่าทางวรรณศิลป์กับบริบทในชีวิตจริงได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่ชัดเจนในด้านการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารตลอดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้และแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) การประยุกต์ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระยะแรกของการจัดการเรียนรู้ ควรมีการอธิบายแนวคิดและขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด พร้อมทั้งแนะนำให้นักเรียนได้ฝึกฝนกระบวนการคิด วิเคราะห์ และตั้งคำถามเกี่ยวกับวรรณคดีในเชิงลึก

2) การส่งเสริมความต่อเนื่องในการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ GPAS 5 Steps อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นชินกับรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการคิดขั้นสูง ส่งผลให้สามารถนำทักษะที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการอ่านวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงกับบริบทในชีวิตจริง เช่น การตีความคุณค่าทางวรรณศิลป์ เจตนาของผู้แต่ง และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

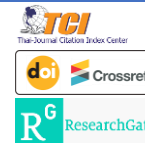
1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps กับเนื้อหาวรรณคดีที่หลากหลาย ทั้งวรรณคดีไทย และวรรณกรรมร่วมสมัย โดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันหรือข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านเชิงวิพากษ์ร่วมกับทักษะที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ GPAS 5 Steps กับแนวทางการสอนอื่น ๆ เพื่อ

ประเมินผลต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในบริบทของการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับชั้นต่าง ๆ ต่อไป รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของ GPAS 5 Steps ต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การเขียนวิเคราะห์ และการสื่อสารของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณินนิตย์ ดิพันธ์, และคณะ. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาวรรณคดีไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 27(2), 99–115.
- จิราภรณ์ ใจบุญ. (2563). รูปแบบการสอนวรรณคดีด้วยเทคนิค KWL Plus เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*, 33(1), 51–68.
- ชุตินา ศิริกุล. (2562). การจัดการเรียนรู้วรรณคดีตามแนวคิดสะเต็มศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 47(3), 107–123.
- ณัฐวรรณ พลเจริญ, & ศุภฤกษ์ ทานาค. (2562). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีตามแนวคิดการคิดเชิงระบบ. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 34(2), 211–225.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2565). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. *วารสารวิชาการ*, 15(3), 33–45.
- ธรรมบุญ แสงสว่าง, และคณะ. (2567). การใช้กิจกรรม Active Learning ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษา. *วารสารการศึกษาไทย*, 31(1), 1–20.
- นพวรรณ พัฒนารุณ. (2561). รูปแบบการสอนวรรณคดีที่เน้นทักษะการคิดวิพากษ์. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 29(1), 49–64.
- นพพร พงษ์เกษ. (2563). การวิเคราะห์การสอนวรรณคดีเพื่อส่งเสริมความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรม. *วารสารครุศาสตร์*, 48(2), 77–93.
- พรรณี จิตตะวิริยะ. (2561). *วรรณคดีและการคิดอย่างมีเหตุผล: แนวทางการสอนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญา ภูมิโคกรักษ์. (2561). กระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานในวรรณคดี. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*, 32(2), 45–60.
- เพชร วิจิตรนาวัน, และคณะ. (2567). การเรียนรู้แบบสืบเสาะในวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา. *วารสารวิจัยครุศาสตร์*, 12(1), 89–105.
- วีระ เทพกรณ์. (2557). การพัฒนาทักษะการคิดผ่านบทเรียนวรรณคดีในระดับมัธยม. *วารสารครุศาสตร์*, 42(4), 123–135.
- สถาบันพัฒนาวิชาการ. (2563). *แนวทางการเรียนการสอนวรรณคดีเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์*. กรุงเทพฯ: พีเอ็น เอ็น การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุริรัตน์ คำชมภู. (2562). กระบวนการเรียนรู้แบบมีขั้นตอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์. *วารสารการศึกษาศาสตร์*, 30(1), 45–59.
- สุวรรณา สถาอานันท์. (2548). *การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสังคมประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.

- อภิชาติ พิริยะพันธ์. (2561). *สอนเด็กให้คิดด้วย Active Learning*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- อัจฉรา โพธิ์ศรี. (2560). การนำเสนอผลงานกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนมัธยม. *วารสารการศึกษาศาสตร์*, 28(1), 78–92.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Longmans, Green.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Reports.
- Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (Eds.). (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academy Press.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Creswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2019). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (6th ed.). Pearson Education.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112.
- Liu, Y., & Shen, S. (2015). *การสอนวรรณคดีไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- Marzano, R. J. (1998). *A theory-based meta-analysis of research on instruction*. Mid-continent Regional Educational Laboratory.
- Paul, R., & Elder, L. (2001). *Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life*. Prentice Hall.
- Paul, R., & Elder, L. (2014). *The miniature guide to critical thinking concepts and tools* (7th ed.). Foundation for Critical Thinking.
- Robson, C., & McCartan, K. (2016). *Real world research* (4th ed.). Wiley.
- Salkind, N. J. (2017). *Exploring research* (9th ed.). Pearson.
- Salkind, N. J., & Frey, B. B. (2020). *Statistics for people who (think they) hate statistics* (6th ed.). SAGE Publications.
- Smith, M. K. (2011). *What is pedagogy?*. The Encyclopedia of Informal Education.
- Thomas, G. (2017). *How to do your research project: A guide for students* (3rd ed.). SAGE Publications.
- William, D. (2011). *Embedded formative assessment*. Solution Tree Press.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, 41(2), 64–70.

